Sosyal Becerileri De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Becerileri De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30567

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sosyal Becerileri De?erlendirme Ölçe?i (SBÖ), 7 ile 12 ya? aras?ndaki okul ça?? çocuklar?n?n sosyal yeterliliklerini ve beceri düzeylerini ölçmek amac?yla **Sosyal Beceriler** alan?nda geli?tirilmi? kapsaml? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, Gönül Akçamete ve Hakan Avc?o?lu taraf?ndan 2005 y?l?nda gerçekle?tirilen kapsaml? bir geçerlik ve güvenirlik çal??mas? sonucunda kullan?ma sunulmu?tur. SBÖ, çocuklar?n temel konu?ma, ili?ki ba?latma, duygusal ifade, kendini kontrol etme ve bili?sel problem çözme gibi kritik sosyal alanlardaki performanslar?n? 12 farkl? alt boyut üzerinden de?erlendirmektedir. Bu ölçek, özellikle geli?imsel farkl?l?klar gösteren veya sosyal adaptasyon sorunlar? ya?ayan çocuklar?n ihtiyaçlar?n?n belirlenmesinde önemli bir tan? arac? olarak hizmet vermektedir.

Ölçe?in geli?tirme süreci, hem kapsam geçerlili?i hem de yap? geçerlili?i analizlerini içermi? olup, yüksek düzeyde iç tutarl?l?k sergilemektedir. Elde edilen psikometrik veriler, SBÖ'nün Türk kültürüne uyarlanm?? ve standardize edilmi?, geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu göstermektedir. Ölçek, toplam 69 maddeden olu?makta ve de?erlendirme 5'li **Likert** tipi bir derecelendirme sistemi ile yap?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Beceriler, Sosyal Yeterlilik, Çocukluk Dönemi, Ölçek Geli?tirme, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Psikometrik Araç, 7-12 Ya? Grubu, Akçamete.

Yazarlar

Gönül Akçamete, Hakan Avc?o?lu

Amaç

Sosyal Becerileri De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, 7 ila 12 ya? aral???ndaki ilkö?retim ça?? çocuklar?n?n sosyal etkile?im ve adaptasyon becerilerini çok boyutlu bir perspektifle nicel olarak ölçmektir. Ölçek, çocuklar?n sosyal ortamlarda sergiledi?i yeterlilikleri, davran??sal tepkileri ve duygusal düzenleme kapasitelerini belirlemeyi hedefler.

Ölçek, profesyonellere (psikologlar, e?itimciler ve özel e?itim uzmanlar?) çocuklar?n hangi spesifik sosyal beceri alanlar?nda deste?e ihtiyaç duydu?unu saptama imkan? sunar. Bu sayede, bireyselle?tirilmi? e?itim programlar?n?n (B?P) geli?tirilmesi ve sosyal beceri e?itimlerinin etkinli?inin izlenmesi için sa?lam bir temel olu?turur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

SBÖ, **sosyal beceri** kavram?n? 12 temel alt boyutta ele alan çok faktörlü bir yap?ya sahiptir. Bu yap?, sadece davran??sal ç?kt?lara de?il, ayn? zamanda bu davran??lar?n alt?nda yatan bili?sel ve duygusal süreçlere de odaklanmaktad?r. Ölçek, toplam 69 maddeden olu?maktad?r ve her bir madde, çocuklar?n sosyal durumlara kar?? tipik tepkilerini ölçmeyi amaçlar.

Ölçe?in kapsad??? temel yap?lar, sosyal etkile?imin ba?lang?c?ndan (ili?kiyi ba?latma) sürdürülmesine (ili?kiyi sürdürme), duygusal ifadeden (duygusal beceriler) çat??ma yönetimine (sald?rgan davran??larla ba?a ç?kma) kadar geni? bir yelpazeyi kapsamaktad?r. Bu bütüncül yakla??m, sosyal becerilerin karma??kl???n? ve çok yönlülü?ünü yans?tmaktad?r.

Geçerlik

Sosyal Becerileri De?erlendirme Ölçe?i'nin **geçerlili?i**, kapsam geçerlili?i ve yap? geçerlili?i olmak üzere iki ana yöntemle incelenmi?tir. Kapsam geçerlili?i, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen sosyal beceri alanlar?n? yeterince temsil edip etmedi?ini kontrol etmi?tir.

Yap? geçerlili?i çal??malar? ise faktör analizi teknikleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Bu analizler sonucunda, maddelerin alt?nda yatan on alt? faktör tan?mlanm??t?r. Bu faktörlerin maddelerle olan ili?kisi ve ortak varyanslar? incelenmi?; on alt? maddenin ortak varyanslar?n?n .454 ile .911 aras?nda de?i?ti?i gözlenmi?tir. Bu yüksek ortak varyans de?erleri, maddelerin ölçülmek istenen psikolojik yap?y? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k **güvenirli?i**, alt boyutlar baz?nda **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanarak elde edilmi?tir. Bu analiz, ölçe?in farkl? alt boyutlar?n?n ne derece tutarl? ve kararl? ölçümler sa?lad???n? ortaya koymu?tur.

Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in 13 alt boyutuna ili?kin **Cronbach Alfa** katsay?lar? .70 ile .98 aras?nda de?i?mektedir. Bu katsay? aral???, psikometrik standartlar aç?s?ndan oldukça yüksek bir iç tutarl?l??a i?aret ederek, ölçe?in güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamaktad?r. Özellikle .98 gibi yüksek de?erler, baz? alt boyutlar?n neredeyse mükemmel bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerlili?ini test etmek amac?yla yürütülen faktör analizi çal??malar?, ölçek maddelerinin alt?nda yatan temel boyutlar? netle?tirmi?tir. Analizler, Sosyal Becerileri De?erlendirme Ölçe?i'nin temel olarak 12 alt boyutta organize olmas?na ra?men, yap?sal olarak

ARABPSYCHOLOGY.COM

16 farkl? faktörün tan?mlanabilece?ini ortaya koymu?tur.

Bu on alt? faktörün tan?mlanmas?, sosyal becerilerin beklenenden daha fazla ince ayr?m? olan bile?enlerden olu?tu?unu göstermi?tir. Maddelerin ortak varyanslar?n?n (.454 - .911) yüksekli?i, ç?kar?lan faktörlerin ölçek maddeleri taraf?ndan iyi bir ?ekilde temsil edildi?ini ve yap?sal bütünlü?ün güçlü oldu?unu do?rulamaktad?r.

Araç

Test Tipi: Geli?tirme (Orijinal olarak Türk kültüründe geli?tirilmi?tir)

Format: 69 maddeden olu?an, 12 alt boyutlu derecelendirme ölçe?i.

Dil Mevcut: Türkçe

Popülasyon Grubu: ?lkö?retim Ça?? Çocuklar?

Ya? Grubu: 7-12 ya?

Popülasyon Detaylar?: Tipik geli?im gösteren ve sosyal beceri eksikli?i olan ö?rencilerden olu?an örneklem grubu üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: 5'li **Likert Ölçe?i** (1= hiçbir zaman yapamaz - 5= her zaman yapar) kullan?larak derecelendirme yap?lmaktad?r. Ölçek, gözlem veya ö?retmen/ebeveyn raporu format?nda uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Geli?im, Çocuk Psikolojisi, Sosyal Ö?renme, Sosyal Uyum, Beceriyi De?erlendirme, **Cronbach Alfa**, Yap?sal Geçerlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: gakcamete@ankara.edu.tr (Sorumlu Yazar Gönül Akçamete)

Yaz??ma Adresi: Gönül Akçamete, Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Sosyal Becerileri De?erlendirme Ölçe?i'nin geli?tirme ve psikometrik çal??malar? 2005 y?l?nda

ARABPSYCHOLOGY.COM

tamamlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle ilgili yay?nlara at?f yap?lmas? ko?uluyla mümkündür.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? bilgileri Abant ?zzet Baysal Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi'nde yay?nlanm??t?r. Orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: sosyal-becerileri-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Akçamete, G. ve Avc?o?lu, H. (2005). Sosyal Becerileri De?erlendirme Ölçe?inin (7-12 ya?) **geçerlik** ve güvenirlik çal??mas?. *Abant ?zzet Baysal Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 5*(2), 61-77.

Makalenin orijinal linki: efdergi.ibu.edu.tr

Sosyal Becerileri De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, toplam 12 alt boyut ve 69 maddeden olu?maktad?r. Alt boyutlar ve örnek maddeler a?a??da listelenmi?tir:

Temel Sosyal Becerileri (13m): K?yafet temizli?ine dikkat eder.
Temel Konu?ma Becerileri (4m): Konu?may? ba?lat?r.
?leri Konu?ma Becerileri (5m): Konu?urken içinde bulundu?u ortama göre ses tonunu ayarlar.
?li?kiyi Ba?latma Becerileri (5m): ?lk tan??t??? ki?iye kendisini tan?t?r.
?li?kiyi Sürdürme Becerileri (6m): Birisine zarar verince özür diler.
Grupla ?? Yapma Becerileri (7m): Grupta i? bölümüne uyar.
Duygusal Beceriler (6m): Ba?kalar? ile olumsuz duygular? ifade eder.
Kendisini Kontrol Etme Becerileri (6m): Ba?kalar?na rahats?z etmekten kaç?n?r.
Sald?rgan Davran??larla Ba?a Ç?kma Becerileri (4m): Suçlamalar kar??s?nda kendini savunur.
Sonuçlar? Kabul Etme Becerileri (3m): Ba?ar?s?z oldu?unda bu durumu sakince kar??lar.
Yönerge Verme Becerileri (4m): Gerekti?inde soru sorar.
Bili?sel Beceriler (6m): Bir problemi çözer.

ARABPSYCHOLOGY.COM